

Vårdhygieniska rutiner vid vård av brukare med misstänkt eller konstaterad *Clostridioides difficile* inom kommunal vård och omsorg

Utfärdare: Jens Backman hygienläkare i samarbete med kommunernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) i Västerbotten

Fastställande datum: 2025-10-10

Förändringar från föregående utgåva

Språklig bearbetning.

Omfattning

Dokumentet gäller för personal och studerande i kommunal vård och omsorg i Västerbotten. Detta är ett komplement till Vårdhandbokens avsnitt om *Clostridioides difficile*.

Bakgrund

Clostridioides difficile, tidigare kallad *Clostridium difficile*, är en sporbildande bakterie som kan finnas naturligt i tarmen. Vid till exempel antibiotika- eller cytostatikabehandling rubbas bakteriefloran i tarmen och bakterien kan då föröka sig. Bakterien kan bilda toxiner som verkar irriterande på tarmslemhinnan och orsaka *C. difficile*-associerad diarré, som är den vanligaste orsaken till vårdrelaterad bakteriell diarré. Sjukdomsbilden kan variera från mycket lindrig diarré till i sällsynta fall en svår sjukdomsbild med hög feber och blodiga diarréer (pseudomembranös kolit). *C. difficile*-sporer kan överleva under lång tid i vårdmiljöer och därigenom orsaka smittspridning till andra.

Alla patienter har rätt till samma medicinska omhändertagande, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas på grund av *C. difficile*-infektion.

Syfte

Syftet med rutinen är att förhindra smittspridning av *C. difficile* i samband med vård och omsorg.

Beskrivning/genomförande

Smittvägar

Smittöverföring sker via indirekt kontakt, som fekal-oral smitta. Diarré är en betydande riskfaktor för indirekt spridning av sporer via händer, kläder, utrustning och ytor. De sporer bakterien bildar är svåra att eliminera. Därför krävs noggrann rengöring och desinfektion för att eliminera dessa sporer ur vårdmiljöer.

Provtagning

Sker i samråd med ansvarig läkare. Ta 2-3 ml faeces, flytande, ej fast. Fast avföring är ingen indikation för analys. Asymtomatiska patienter ska ej provtas. Förvara provet i kylskåp i väntan på transport. Skickas till Klinisk mikrobiologi.

Se i Provtagningsanvisningar på [Region Västerbotten - Provtagningsanvisningar](#).

Smittsamhet

Patient/brukare med *C. difficile* anses smittsam endast vid diarré. Därför räknas brukaren/patienten smittfri 48 timmar efter diarrén upphört.

Omhändertagande av brukare med *Clostridioides difficile*

- Basala hygienrutiner ska tillämpas i alla vård- och undersökningssituationer.
- Vid misstänkt/konstaterad *C. difficile*-infektion bör händerna även tvättas med flytande tvål och vatten samt torkas före handdesinfektion.
- Brukare ska alltid isoleras i sitt eget rum/lägenhet med egen toalett och dusch. Isolering kan hävas när diarréerna upphört. Brukare utan diarré är inte smittsamma.
- Håll dörren till rummet stängd.
- Begränsa mängden förbrukningsmaterial som förvaras i rummet.
- Informera brukaren om vikten av god handhygien och hjälp denne med handhygien vid behov.
- Använd gärna broschyren "*Clostridioides difficile*-infektion patientinformation" som finns på [Vårdhygiens hemsida](#).

Tvätt och avfall

- Tvätt läggs i brukarens tvättkorg och tvättas separat. Tvätta i tvättmaskin i den temperatur kläderna tål, helst i minst 60°C. Om möjligt torktumla efteråt. Efter tvätt torkas tvättmaskinen av utvändigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Avfall hanteras som vanligt. Soppåsen knyts ihop inne på rummet.

Flergångsmateriell/utrustning

- Medicinsk utrustning som blodtrycksmanschett, termometer etc. ska vara personbundet i möjligaste mån. Innan utrustning tas ut ur rummet ska den rengöras mekaniskt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Flergångsmaterial desinfekteras i spol/diskdesinfektor eller med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Hjälpmedel som används till flera brukare, som ex mobil lyft torkas av med alkoholbaserat ytdesinfektion med tensid.

Måltider

- Brukare med symtom ska inta sina måltider på rummet. Porslin och bestick diskas i diskmaskin som vanligt

Besökande

- Besökande informeras om hygienrutiner och om vikten av god handhygien. Besökande som deltar i omvårdnadsarbete informeras om basala hygienrutiner och tillämpar dessa.

Brytande av isolering

- När brukaren inte längre bedöms vara smittsam ska brukaren duscha, kläder och sängkläder bytas och rummet slutstädas enligt nedan.
- Brukare utan diarré är inte smittsamma och kontrollprov efter det att patienten tillfrisknat är därför inte meningsfullt.

Punktdesinfektion

- Vårdpersonal ska omedelbart torka upp spill av urin, avföring eller sekret. Rengör sedan noga med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. Var noga med den mekaniska bearbetningen

Daglig städning

- Städa med rengöringsmedel och vatten. Var noga med den mekaniska bearbetningen eftersom användbara desinfektionsmedel inte fullständigt oskadliggör bakteriens sporer.
- Var särskilt noggrann med kranar, tvättställ och toalettstol, patientnära tagytor, t. ex rullatorhandtag, sängbord, strömbrytare.
- Städutrustning ska desinfekteras efter användning.

Slutstädning

- När brukaren bedöms vara smittfri eller flyttar ut slutstädas lägenhet och hygienutrymme.
- Använd rengöringsmedel och vatten med noggrann mekanisk rengöring av säng, sängbord, hygienutrymme och tagytor, t. ex handtag och strömbrytare.
- Tvätta duschdraperi och andra textilier i hygienutrymme/WC.
- Vårdnära ytor som t.ex. säng och hygienutrymmen desinfekteras därefter med Virkon 1 % eller klorbaserad produkt.
- Kassera kvarvarande engångsmaterial, toalettrulle och toalettborste.

Flytt till annat boende eller inläggning på sjukhus

- Om brukaren fortfarande bedöms vara smittsam vid överflyttning ska mottagande enhet informeras i god tid innan brukaren flyttas.

Undersökning/behandling utanför boendet

- Informera personalen på berörd enhet i god tid.
- Tillse att brukaren har rena kläder och god handhygien.
- Eventuell rullstol eller rullator ska vara ren.

Smittspårning

- *C. difficile* är inte smittspårningspliktig enligt smittskyddslagen.
- Utbrott ska misstänkas om två eller fler brukare på samma avdelning har konstaterats med *C. difficile*.
- Kontakta Vårdhygien vid misstänkt smittspridning av *C. difficile*.

Hemsjukvård och hemtjänst

- Tillgång till handdesinfektionsmedel, handskar, plastförkläde, flytande tvål och pappershanddukar ska finnas i hemmet.
- Begränsa mängden förbrukningsmaterial hemma hos brukare, då överblivet engångsmaterial, tvål- och spritflaskor ska kasseras när brukaren smittfriförklaras.

Faecestransplantation

- Patient/brukare som får upprepade återfall kan ibland behandlas med faecestransplantation. I samband med behandlingen ska lägenhet och hygienutrymme städas som vid slutstädning.

Utarbetat av

Hygiensjuksköterskor och hygienläkare Vårdhygien Västerbotten

Referenser

[Vårdhandboken](#)

[Folkhälsomyndigheten.se Sjukdomsinformation](https://www.folkhalsomyndigheten.se/Sjukdomsinformation)

[Vårdhygien Västerbotten](#)